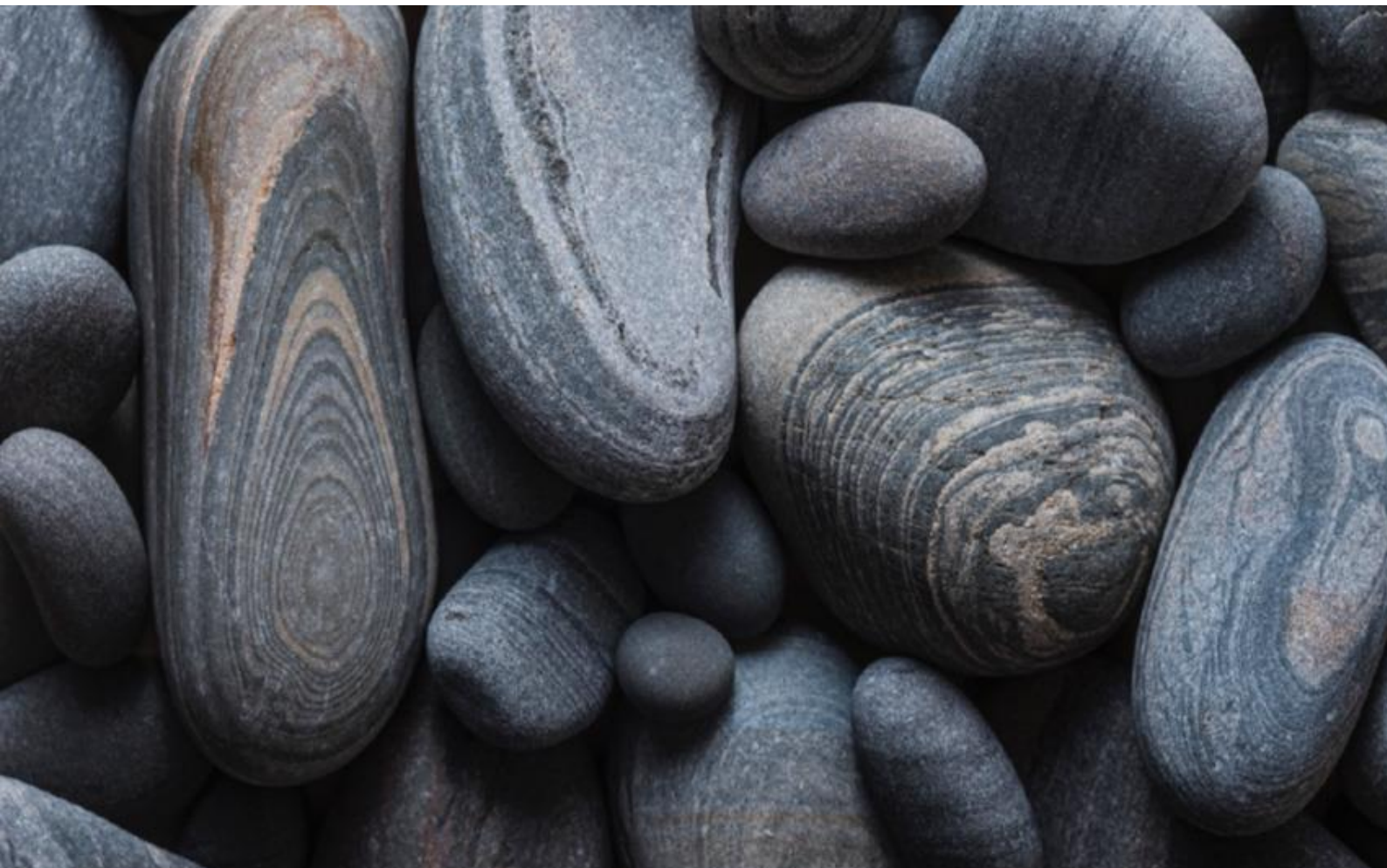

Toiminta- ja taloussuunnitelma 2025–2027 ja talousarvio 2025

Sisällysluettelo

1 Maakuntajohtajan saatesanat	2
2 Pirkanmaan liitto	3
2.1 Maakunnan kehittäminen ja suunnittelu	3
2.1.1 Maakuntaohjelma	4
2.1.2 Maakuntakaava	4
2.1.3 Liikennejärjestelmä	5
2.2 Luottamushenkilöhallinto	5
2.2.1 Maakuntavaltuusto	5
2.2.2 Tarkastuslautakunta	5
2.2.3 Maakuntahallitus	6
2.2.4 Maakunnan yhteistyöryhmä	6
2.3 Pirkanmaan liiton organisaatio	7
3 Tehtävänä täydellinen maakunta	8
4 Toiminnan tavoitteet vuodelle 2024	9
4.1 Olemme koko maakuntaa varten ja keskitymme maakunnallisesti merkittäviin asioihin	9
4.2 Edistämme toiminnallamme kestävää kasvua	9
4.3 Luomme arvoa korkealla osaamisella ja demokraattisella päätöksenteolla	10
4.4 Olemme yhteensovittava suunnannäyttävä ja johdamme tiedoilla verkostoissa	10
4.5 Olemme vaikuttava: kädenjälkemme näkyy Pirkanmaalla, Suomessa ja Euroopassa	11
4.6 Olemme työnantaja ja työyhteisö, josta ollaan ylpeitä	11
5 Henkilöstö	12
6 Talousarvio vuodelle 2024 ja taloussuunnitelma vuosille 2025–2026	13
6.1 Talousarvion sitovuus	13
6.2 Käyttötalousosa	13
6.2.1 Yksityiskohtaiset perustelut	14
6.3 Tuloslaskelma	15
6.4 Investointiosa	16
6.5 Rahoitusosa	16
6.6 Talousarviotaulukot	17

1 Maakuntajohtajan saatesanat

Anna-Mari Ahonen
maakuntajohtaja

2 Pirkanmaan liitto

Pirkanmaan liitto on 23 kunnan muodostama kuntayhtymä, jonka toiminta-alue on koko maakunta. Pirkanmaan liiton toiminta perustuu jäsenkuntien hyväksymään perussopimukseen.

Hallintosäännön mukaisesti maakuntavaltuusto hyväksyy talousarviossa sitovat toiminnan ja talouden tavoitteet sekä niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Talousarviosta päättäessään maakuntavaltuusto määrittelee, mitkä ovat sen sitovina hyväksymät toiminnan tavoitteet.

Toiminta- ja taloussuunnitelma 2025–2027 ja talousarvio 2025 toteuttaa Pirkanmaan liiton strategiaa, jonka valtuusto hyväksyi 28.11.2022.

Maakuntahallitus hyväksyy toimenpide- ja käyttösuunnitelman vuodelle 2025 joulukuussa 2024.

2.1 Maakunnan kehittäminen ja suunnittelu

Parannamme maakunnan asukkaiden elämisen ja hyvinvoinnin edellytyksiä sekä yritysten ja muiden organisaatioiden toimintamahdollisuuksia.

Pirkanmaa on Suomen vahvimpia kasvualueita, ja väestöä on jo yli 530.000. Kasvu suuntautuu vahvasti Tampereen kaupunkiseudulle, ja jo puolet maakunnassa syntyneistä on tamperelaisia. Työikäisen väestön kasvu perustuu kuitenkin jatkossa lähes täysin maahanmuuttoon, ja maan sisäisissä muuttovirroissa maakunta menettää vieraskielistä väestöään. Tampereen vahvat kasvuluvut peittävät sen, että maakunnassa on myös pieniä, väestöltään väheneviä ja voimakkaasti ikääntyviä paikkakuntia.

Liikennejärjestelmäsuunnitelmamme huomioi erityisesti sujuvat matkaketjut, liikkuminen palveluna -ajattelun sekä digitalisaation mahdollisuudet. Se korostaa myös läntisten yhteyksien pitkäjänteistä vahvistamista arvaamattoman itäsuunnan riskien hallitsemiseksi. Joukkoliikenteen, merkitys erityisesti ydinkaupunkiseudulla on kasvanut voimakkaasti, ja varsinkin raideliikenteessä (lähijunat, raitiotielinjaston laajennus) on isoja mahdollisuuksia niin ruuhkautumis-, matka-aika- kuin ilmastosyistäkin. Liikkumisen ja kuljetusten suuri huolenaihe on tieverkon kunto ja kasautuva korjausvelka varsinkin alemman tasoisella tiestöllä.

Pirkanmaan älykkään erikoistumisen teemat edustavat rakentavaa, kehittämishakuista ajattelua. Älykkään erikoistumisen sisältökärjiksi meillä on tunnistettu vastuullisesti uudistuva teollisuus ja hallittu kestävyysmurros, älykkäät ja kestävät yhdyskunnat, hyvinvoinnin teknologiat ja palvelut sekä kulttuuri ja digitaalinen elämystalous. Nämä kärjet nivELYVÄT myös Tampereen

ekosysteemisopimuksen sisältöihin. Älykkään erikoistumisen teemat päivitetään vuonna 2025 maakuntaohjelman 2026–2029 laatimisen yhteydessä.

2.1.1 Maakuntaohjelma

Pirkanmaa haluaa jatkossakin olla Suomen vetovoimaisimpia, uudistumiskykyisimpiä ja eteenpäin katsovimpia maakuntia. Maakuntaohjelma on koko maakunnan yhteinen tulevaisuuskäsikirja. Pirkanmaan maakuntaohjelman tavoitteena on tuottaa hyvinvointia ihmisille ja ympäristölle ja se sovitaa yhteen Pirkanmaan omat, maakunnan toimijoille yhteiset sekä Suomen kansalliset ja Euroopan unionin ylikansalliset kehittämistavoitteet. Tavoitteiden saavuttamiseksi on määritelty viisi missiota, jotka on muodostettu keskeisten tulevaisuushaasteiden ja Pirkanmaan erityisten vahvuuksien ja mahdollisuuksien pohjalta.

Valitsemisissa asioissa Pirkanmaa haluaa olla kansainvälinen suunnannäyttävä. Missiot muodostavat maakuntaohjelman punaisen langan:

- Pirkanmaalla tehdään osaamisesta ja tiedosta arvoa.
- Pirkanmaan liiketoiminta uudistuu ja kasvaa vastuullisesti.
- Pirkanmaalla kukaan ei syrjäydy.
- Pirkanmaalla asutaan ja liikutaan kestävästi.
- Pirkanmaa vahvistuu kansainvälisyydestä.

Maakuntaohjelma vuosille 2026–2029 valmistellaan vuoden 2025 aikana siten, että maakuntavaltuusto voi sen käsitellä marras-joulukuussa.

2.1.2 Maakuntakaava

Maakuntakaava esittää alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet. Maakuntakaavan tehtävänä on sovittaa yhteen valtakunnantason ja maakunnan omat tarpeet sekä useampaa kuntaa yhteisesti koskevia maankäytön asioita, ja tuoda ne poliittiseen päätöksentekoon.

Maakuntavaltuusto käynnisti 6.9.2021 maakuntakaavan laatimisprosessin. Pirkanmaan maakuntakaavaa 2040 ja Kuhmoisten osalta Keski-Suomen maakuntakaavaa täydentävän vaihemaakuntakaavan nimi on "Elonkirjo ja energia". Tämä vaihemaakuntakaava on määrä hyväksyä vuonna 2025. Samalla käynnistetään puhtaan teollisuuden sijaintipaikkoihin liittyvä vaihemaakuntakaava sekä valmistaudutaan kokonaiskaavan laadintaan.

2.1.3 Liikennejärjestelmä

Pirkanmaa on valtakunnan keskeisin pääväylien ja eri liikennemuotojen solmupaikka pääkaupunkiseudun ulkopuolella. Maakunnan eri osissa on erilaisia tarpeita pitää kunnossa liikennejärjestelmää ja kehittää sitä. Tarpeet synnyttävät monenlaisia lähtökohtia ja mahdollisuuksia maakunnan kehittämiseen.

Liikennejärjestelmän suunnittelu on osa maakunnan strategista suunnittelua. Se tukee erityisesti alueiden käytön ja elinkeinojen toimintaedellytysten kehittämistä. Vuonna 2025 keskitytään voimassa olevan liikennejärjestelmäsuunnitelman toimeenpanoon.

2.2 Luottamushenkilöhallinto

Pirkanmaan liiton luottamushenkilöhallinto koostuu maakuntavaltuustosta, tarkastuslautakunnasta, maakuntahallituksesta sekä maakunnan yhteistyöryhmästä.

2.2.1 Maakuntavaltuusto

Pirkanmaan liiton ylintä päätösvaltaa käyttää 61-jäseninen maakuntavaltuusto. Maakuntavaltuuston kokoonpano vastaa maakunnan kunnallisvaalien tulosta poliittiselta jakaumaltaan. Jokaisesta jäsenkunnasta on valtuutettuja asukasluvun mukaan kutakin alkavaa 10 000 asukasta kohden yksi, kuitenkin enintään kolmasosa koko valtuuston lukumäärästä.

Maakuntavaltuusto päättää maakuntasuunnitelman ja maakuntaohjelman laatimisesta, tarkistamisesta ja hyväksymisestä. Lisäksi maakuntavaltuusto hyväksyy maakuntakaavan. Maakuntavaltuusto hyväksyy vuosittain toiminta- ja taloussuunnitelman ja talousarvion sekä ohjaa resurssien kohdentamista asettamalla talousarviovuoden toiminnalle tavoitteet. Valtuusto hyväksyy tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen, jossa valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumista arvioidaan.

2.2.2 Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta vastaa liiton hallinnon ja talouden tarkastuksesta ja tarkastuksen järjestämisestä. Tarkastuslautakunta arvioi valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumisen ja seuraa, että kuntayhtymän tilintarkastus toteutetaan hyvän kunnallisen tilintarkastustavan edellyttämällä tavalla.

Tarkastuslautakuntaan kuuluu 5 jäsentä. Lautakunnan kaikki jäsenet ja varajäsenet ovat maakuntavaltuuston jäseniä. Tilintarkastusta toimittavaksi yhteisöksi maakuntavaltuusto on valinnut BDO Audiator Oy:n. Kuntalain edellyttämät sidonnaisuusilmoitukset löytyvät liiton kotisivuilta.

2.2.3 Maakuntahallitus

Maakuntahallitukseen kuuluu 11 jäsentä, ja maakuntahallitus johtaa Pirkanmaan liiton käytännön työtä. Maakuntahallituksen tehtävänä on valmistella ja tehdä esitykset valtuustolle keskeisistä strategisista suunnitelmista ja asiakirjoista, liiton toiminta- ja taloussuunnitelmasta ja talousarviosta sekä muista valtuuston käsiteltäväksi menevistä asioista. Lisäksi maakuntahallitus vastaa valtuuston päätösten täytäntöönpanosta. Maakuntavaltuuston asettamien tavoitteiden saavuttamiseksi maakuntahallitus antaa toimenpidesuunnitelman, joka ohjaa liiton toimintaa. Maakuntahallitus seuraa asetettujen tavoitteiden toteutumista.

Pirkanmaan liiton ilmasto- ja hiilineutraalisuustyötä vahvistamaan on perustettu maakuntahallituksen yhteyteen ympäristö- ja ilmastojaosto. Se kokoontuu vuoden aikana neljästi tutustumaan maakunnallisen ilmastotyön mahdollisuuksiin sekä valmistelemaan ilmastoteemaisia aloitteita ja suuntaamaan muutakin valmistelua tässä kokonaisuudessa.

2.2.4 Maakunnan yhteistyöryhmä

Maakuntahallitus asetti maakunnan yhteistyöryhmän (MYR) 20.12.2021. Kesken valtuustokauden nimitettiin uusi puheenjohtajisto vaalikauden alussa sovittu 28.8.2023. MYR koostuu maakunnan kehittämisen kannalta tärkeimmistä yhteistyötahoista ja valtionhallinnon organisaatioista seuraavasti:

- 1) Pirkanmaan kunnat ja Pirkanmaan liitto (7 edustajaa jäsenenä);
- 2) Pirkanmaan ELY-keskus, Keski-Suomen ELY-keskus ja muut yhteistyöryhmän tehtävien kannalta merkittävät valtionhallintoon kuuluvat organisaatiot (4 edustajaa jäsenenä) sekä
- 3) alueen kehittämisen kannalta keskeisiä muita alueellisia yhteistyötahoja (7 edustajaa jäsenenä).

Kullekin jäsenelle valitaan henkilökohtainen varajäsen.

Yhteistyöryhmästä ja sen tehtävistä säädetään laissa (756/2021/toimeenpanolaki) ja valtioneuvoston asetuksessa (797/2021) alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta. MYR työskentelee maakuntavaltuuston toimikauden ajan.

MYR:n toiminnan kustannuksiin Pirkanmaan liitto saa tukea Euroopan unionin rakennerahastojen teknisestä tuesta, eikä MYR:n kustannuksia näin ollen kohdenneta luottamushenkilöhallintoon.

2.3 Pirkanmaan liiton organisaatio

Maakuntavaltuusto, 61 jäsentä

Akaa 2, Hämeenkyrö 2, Ikaalinen 1, Juupajoki 1, Kangasala 4, Kihniö 1, Kuhmoinen 1, Lempäälä 3, Mänttä-Vilppula 1, Nokia 4, Orivesi 1, Parkano 1, Pirkkala 2, Punkalaidun 1, Pälkäne 1, Ruovesi 1, Sastamala 3, Tampere 21, Urjala 1, Valkeakoski 3, Vesilahti 1, Virrat 1 ja Ylöjärvi 4

Tarkastuslautakunta, 5 jäsentä

Maakuntahallitus, 11 jäsentä

Tukipalvelut	Suunnittelu	Kehittäminen	Vaikuttaminen
<i>Henkilöstöjohtaja Mirva Kandolin</i>	<i>Suunnittelujohtaja Ruut Rissanen</i>	<i>Aluekehitysjohtaja Matti Lipsanen</i>	<i>Maakuntajohtaja Anna-Mari Ahonen</i>
Henkilöstö Talous Hallinto	Maankäyttö Infra ja liikenne	Hankerahoitus Kaupunkikehitys Strategia Vihreä siirtymä Tieto ja teknologia	Edunvalvonta Viestintä

3 Tehtävänä täydellinen maakunta

Ratkaisemme vastuullisesti tulevaisuuden mahdollisuuksia

Edistämme toiminnallamme Pirkanmaan ja sen kuntien elinvoimaa ja yhteistyötä sekä otamme huomioon kuntien erilaiset lähtökohdat. Pirkanmaan liiton sydämenasia on, että Pirkanmaa on kestävällä tavalla elinvoimainen nyt ja tulevaisuudessa. Teemme työtä ja luomme arvoa yhdessä sidosryhmiemme kanssa ottamalla huomioon kestävyysden eri näkökulmat. Tavoitteenamme on vauras ja vastuullinen maakunta.

Täydellisyys tarkoittaa maantieteellisesti ehjää, täyttä Pirkanmaata, joka muodostettiin aikanaan toiminnallisista lähtökohdista tietoon nojaten (Reino Ajon väitöskirja 1944). Tällaisessa maakunnassa on hyvä olla. Tällainen Pirkanmaa tunnistaa myös tarkoituksenmukaisen tekemisen tason.

Avaamme ratkaisuilamme ovia uusille mahdollisuuksille, emmekä vain reagoi ongelmiin. Ratkaiseminen on tuloksellista, vaikuttavaa ja eteenpäin vievää. Ymmärrämme vastuullisuuden niin sosiaalisena, ympäristöllisenä kuin taloudellisena vastuuna.

Olemme vastuullisia niin ulospäin kuin työyhteisössä. Meillä on vahvistuva kyky tulkita tulevaisuutta. Kutsumme myös muita katsomaan samaan suuntaan. Valvomme maakunnan etua ja vaikuttamme sen puolesta terävästi, oikea-aikaisesti ja tarkkaan kohdennetusti.

Strategiset tavoitteemme

- Olemme koko maakuntaa varten ja keskitymme maakunnallisesti merkittäviin asioihin.
- Edistämme toiminnallamme kestävää kasvua.
- Luomme arvoa korkealla osaamisella ja demokraattisella päätöksenteolla.
- Olemme yhteensovittava suunnannäyttjä ja johdamme tiedolla verkostoissa.
- Olemme vaikuttava: kädenjälkemme näkyy Pirkanmaalla, Suomessa ja Euroopassa.
- Olemme työnantaja ja työyhteisö, josta ollaan ylpeitä.

Yhteisesti sovitut arvomme ovat

- Luottamus
- Avoimuus
- Rohkeus

4 Toiminnan tavoitteet vuodelle 2025

Pirkanmaan liiton strategia suuntaa voimakkaasti liiton toimintatapaa, valintoja ja kulttuuria. Strategian tavoitteet johdetaan valtuustotason toimintavuoden tavoitteiksi ja edelleen maakuntahallitustason toimenpidesuunnitelmaksi vuosittaisessa talousarvioprosessissa. Strategisista tavoitteistamme valitaan kärjiksi muutama tavoite, joihin kyseisen toimintavuoden aikana erityisesti keskitymme. Toimintavuodelle 2025 kärjiksi strategisista tavoitteista valittiin:

- *Luomme arvoa korkealla osaamisella ja demokraattisella päätöksenteolla.*
- *Olemme työnantaja ja työyhteisö, josta ollaan ylpeitä.*

4.1 Olemme koko maakuntaa varten ja keskitymme maakunnallisesti merkittäviin asioihin

Pirkanmaan liitto on kuntayhtymä, joka ajaa Pirkanmaan kuntien etua. Toimimme koko Pirkanmaan eduksi niin kaupungeissa kuin maaseudulla. Olemme kuntiemme puolella. Toimintamme kohdentuu tehtäviin, jotka ovat maakunnan kannalta merkityksellisiä. Tämä toimii myös priorisoinnin apuna. Tunnistamme maakunnalle ominaiset piirteet ja työllämme on strateginen luonne.

Tavoitteet vuodelle 2025

- Pirkanmaan liitolla on ajantasainen ja päivittyvä käsitys maakunnan tärkeimmistä edistettävistä tarpeista.
- Maakuntaohjelma kokoaa maakunnan yhteisen tarinan. Valmistelemme maakuntaohjelman vuosille 2026–2029 siten, että se voidaan hyväksyä maakuntavaltuustossa marras-joulukuussa 2025.
- Maakuntakaava vastaa Pirkanmaan alueidenkäytön tarpeisiin. Vaihemaakuntakaavoituksella päivitetään voimassa olevaa maakuntakaavaa ja valmistaudutaan tulevaan kokonaismaakuntakaavan laadintaan.

4.2 Edistämme toiminnallamme kestäväää kasvua

Tuemme maakunnan kasvua ja hyvinvointia. Vihreä ja digitaalinen siirtymä sekä muutosjoustavuus on työmme ytimessä. Seuraamme tiiviisti keskustelua, tutkimustietoa ja linjauksia kasvun

kestävyyden kysymyksistä. Edistämme vuoropuhelua ja tiedonjakoa. Tuuppaamme vihreää ja digitaalista siirtymää strategisesti kohdennetuilla rahoituksilla ja harkituilla omilla hankkeilla.

Tavoitteet vuodelle 2025

- Pirkanmaan liiton rahoitus ja hankkeet tukevat maakunnan kestävä kasvua.
- Pirkanmaan liikennejärjestelmä toimii arjessa ja poikkeustilanteissa.
- Pirkanmaan saavutettavuus paranee eri kokoisten infrahankkeiden kautta.

4.3 Luomme arvoa korkealla osaamisella ja demokraattisella päätöksenteolla

Työntekijämme ovat kovan luokan asiantuntijoita ja sellaisina keskenään yhdenvertaisia. Poliittiset päättäjät ovat osa organisaatiotamme ja luovat lisäarvoa omalla osaamisellaan ja verkostoillaan. Niin liiton johdolla, henkilöstöllä kuin luottamushenkilöilläkin on oikeus ja velvollisuus ylläpitää ammattitaitoaan ja oppia jatkuvasti lisää.

Tavoitteet vuodelle 2025

- Luottamushenkilöt ovat aktiivisesti mukana maakunnan vaikuttamistyössä.
- Onnistumme tukemaan demokraattisen päätöksenteon järjestäytymistä kuntavaalien jälkeen.

4.4 Olemme yhteensovittava suunnannäyttävä ja johdamme tiedoilla verkostoissa

Tulkitsemme ilmiöitä ja maailmaa tietoon nojaten. Kasvatamme maakunnan mahdollisuuksia ja valinnanvaraa yhteensovittamalla eri toimijoita ja ilmiöitä. Tarvittaessa sovitamme myös ristiriitaja.

Tavoitteet vuodelle 2025

- Liitto pystyy vastaamaan ketterämmin alueen kehitykseen ja ajassa vaihtuviin vaatimuksiin.
- Liiton näkyvyys sekä kuntien että muiden tärkeiden kumppaneiden suuntaan vahvistuu.

4.5 Olemme vaikuttava: kädenjälkemme näkyy Pirkanmaalla, Suomessa ja Euroopassa

Tunnistamme resurssimme ja kohdistamme voimavaramme mahdollisimman vaikuttavasti ja kustannustehokkaasti. Vaikuttavuus takaa toimintamme oikeutuksen. Olemme omistajakuntien, pirkanmaalaisten toimijoiden ja asukkaiden asialla, mutta toimimme edistäen koko Suomen etua. Olemme aktiivinen toimija ja kansainvälinen kehittäjä eurooppalaisissa verkostoissa. Tunnistamme tekemisemme suorat kerrannaisvaikutukset sekä seuraamme niiden toteutumista.

Tavoitteet vuodelle 2025

- Liiton näkyvyys sekä kuntien että muiden tärkeiden kumppaneiden suuntaan vahvistuu.
- Pirkanmaan liitto on arvostettu toimija ylimaakunnallisessa yhteistyössä.
- Pirkanmaalaisten resurssien ja osaamisen tarjoamat mahdollisuudet Euroopalle nousevat näkyvästi esiin.

4.6 Olemme työnantaja ja työyhteisö, josta ollaan ylpeitä

Kehitymme työnantajana ja työyhteisönä siten, että työntekijämme voivat hyvin. Johtamisen kehittäminen ja panostukset henkilöstöjohtamiseen takaavat tulevaisuuskestävän Pirkanmaan liiton. Talon sisäisiä prosesseja kehitetään tukemaan työn tekemistä ja siinä onnistumista. Kehitämme rakentavan palautteen antamisen keinoja. Epäkohdista voi turvallisesti puhua suoraan. Arvostamme toistemme työpanosta. Reilu työkaveruus ja teot työyhteisön hyvinvoinnin eteen ovat yhteinen tehtävä. Työnantaja tukee henkilöstön osaamisen kehittämistä ja urapolkuja. Myös poliittiset päättäjät kokevat olevansa osa Pirkanmaan liittoa.

Tavoitteet vuodelle 2025

- Toimintakulttuurimme sekä mahdollistaa että kannustaa oppimaan ja kehittämään työtä.
- Tuemme henkilöstömme työhyvinvointia ja työkykyä.
- Vastuullisuus ohjaa toimintaamme.
- Jatkamme tiedonhallinnan kehittämistä, jotta tietoaimeistomme ovat yhdenmukaisia ja laadukkaasti hallittuja.

5 Henkilöstö

Viemme verkostojemme kanssa yhdessä Pirkanmaata kohti kestävästi elinvoimaista tulevaisuutta.

Vuoden 2025 alussa liitossa on vakinaisissa viroissa 4 ja toimissa 31 henkilöä. Näistä laskennallisesti 3 tehtävää rahoitetaan pääosin ulkopuolisella hankerahoituksella. Määräaikaisia toimia on 12. Ne ovat pääosin liiton hallinnoimissa kehittämishankkeissa.

Projekteihin palkataan henkilöstöä tarpeen mukaan talousarvion ja ulkopuolisen rahoituksen puitteissa.

Liiton menoista noin 60 prosenttia on henkilöstömenoja. Kunnallinen virka- ja työehtosopimus 2022–2025 päättyy keväällä 2025. Uudesta sopimuskaudesta neuvottelut ovat vielä alku vaiheessa eikä sopimuskorotuksista ole tietoa.

Vielä voimassa oleva sopimuskausi on ollut kuntatyönantajille raskas. Kunta- ja hyvinvointialue-työnantajat KT:n laskelmien mukaan vuonna 2022 vuosikeskiansiovertailussa edelliseen vuoteen verrattuna kustannukset nousevat keskimäärin 1,76 prosenttia. Vuonna 2023 nousua on keskimäärin 4,85 prosenttia ja vuonna 2024 keskimäärin 2,99 prosenttia.

Taloudellinen tilanne huomioiden liiton henkilöstölle suositetaan palkattomia vapaita, kesälomara-
hojen vaihtamista vapaaksi ja vuosiloman keskittämistä heinäkuulle.

HENKILÖSTÖ

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TSS 2026	TSS 2027
Toistaiseksi voimassa olevat					
virat	5	4	4	4	4
toimet	31	28	31	30	30
Määräaikaiset					
toimet	18	14	12	11	10
Yhteensä	54	46	47	45	44

6 Talousarvio vuodelle 2025 ja taloussuunnitelma vuosille 2026–2027

Pirkanmaan liiton talousarvio laaditaan kuntalain ja kirjanpitolain edellyttämällä tavalla. Toimintasuunnitelmassa esitetään toiminnalliset tavoitteet sekä niiden toteuttamiseksi osoitettavat resurssit.

Talousarvio jakautuu käyttötalous-, tuloslaskelma-, investointi- ja rahoitusosaan. Käyttötalousosassa on esitetty luottamushenkilöhallinto ja varsinainen toiminta omina kokonaisuuksinaan. Varsinainen toiminta jakaantuu toimistoon ja projektitoimintaan. Tuloslaskelmaosassa osoitetaan tulo-rahoituksen riittävyyden palvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Rahoitusosassa esitetään toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat.

6.1 Talousarvion sitovuus

Talousarvion sitovia eriä ovat kuntalain pykälän 100 mukaisesti valtuuston hyväksymät toiminnan ja talouden tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot.

Pirkanmaan liiton talousarviossa vuodelle 2025 tuloslaskelman tilikauden tulos on nettositova maakuntavaltuustoon nähden. Nettoperiaate tarkoittaa, että talousarviossa sitovuus määrätään tulojen ja menojen erotuksena. Maakuntahallitus vahvistaa myöhemmin käyttötalousosan käyttösuunnitelman ja toimenpidesuunnitelman.

6.2 Käyttötalousosa

Pirkanmaan liiton talousarvion 2025 laadinnan perusteena ovat tuloarviot jäsenkuntien maksu- osuuksista ja liiton hallinnoimien hankkeiden tukiosuuksista.

Jäsenkuntien maksuosuudet vuoden 2025 talousarviossa ovat 3.756.677 euroa. Jäsenmaksuja korotetaan 2,0 prosenttia, 73 660 euroa kuluvaan vuoteen verrattuna (vuonna 2024 3.683.016 euroa). Jäsenmaksukorotukset on pyritty maltillisina. Vuodelle 2025 esitetty jäsenmaksukorotus on vähemmän kuin Kuntaliiton arvio ansiotasoindeksin noususta ja inflaatiokehityksestä.

Jäsenkuntien kesken maksuosuudet määräytyvät perussopimuksen mukaisesti edellisenä kalenterivuonna toimitetussa kunnallisverotuksessa jäsenkunnissa määrättyjen kunnallisveron määrien suhteessa.

6.2.1 Yksityiskohtaiset perustelut

Luottamushenkilöhallinto

Luottamushenkilöhallinto sisältää maakuntavaltuuston, tarkastuslautakunnan ja maakuntahallituksen toimintatuotot ja -kulut. Talousarviossa on varauduttu luottamushenkilöiden kokous- ja vuosipalkkioiden, matkakorvausten, ansionmenetykskorvausten sekä muiden kokouskustannusten maksamiseen.

Vuoden 2025 keväällä on kuntavaalit ja edustajainkokous valitsee maakuntavaltuuston. Jäsenkuntien valtuustot valitsevat edustajainkokousedustajat ja vastaavat myös heidän kokouspalkkioistansa ja matkakustannuksista.

Maakuntavaltuuston kokoontuu sääntömääräisesti kaksi kertaa vuodessa. Kuntavaalien vuoksi varaudutaan kolmeen kokoukseen. Maakuntavaltuuston kokousten yhteydessä ja tarvittaessa myös erillisissä seminaareissa järjestetään perehdyttämistä ja koulutusta.

Tarkastuslautakunnan osalta on varauduttu kokouspalkkioihin, ansionmenetyksiin ja matkakustannuskorvauksiin sekä ajankohtaiskoulutukseen. Tarkastuslautakunnan tulosalueelle on varattu lakisääteisen tilintarkastuksen määrärahat.

Maakuntahallituksen osalta on varauduttu siihen, että maakuntahallitus kokoontuu pääsääntöisesti neljän viikon välein normaaleihin päätöksentekokokouksiin. Lisäksi maakuntahallituksen perustama ympäristö- ja ilmastojaosto kokoontuu vuoden aikana neljästi.

Luottamushenkilöhallinnon menot ovat 213.930 euroa.

Varsinainen toiminta

Pirkanmaan liiton toiminta on organisoitu neljälle vastuualueelle:

- Kehittäminen
- Vaikuttaminen
- Suunnittelu
- Tukipalvelut

Vastuualueiden määrärahat ovat yhteisiä. Myös varsinainen toiminta tavoitteiden saavuttamiseksi ylittää liitossa vastuualueiden rajat.

Vastuualueiden johtajat ovat tilivelvollisia.

Varsinaisen / operatiivisen toiminnan toimintatuottojen arvioidaan olevan vuonna 2025 yhteensä 5.727.068 euroa ja toimintakulut ovat yhteensä 5.528.138 euroa.

Henkilöstökulut 3.277.531 euroa muodostavat 59 prosenttia operatiivisen toiminnan kuluista. Palvelujen ostoihin on varattu 1.216.660 euroa ja niiden osuus on 22 prosenttia operatiivisen toiminnan toimintakuluista. Palveluiden ostoihin sisältyvät muun muassa asiantuntija- ja konsulttipalvelusten hankinnat, ICT-palveluiden osto, talous- ja henkilöstöhallinnon palveluiden osto, painatusten ja ilmoitusten kustannukset, posti- ja telepalvelut, puhtaanapito, rakennusten ja koneiden kunnossapito sekä liiton yhteistoimintaosuuksien rahoitus. Vuokramenoihin on osoitettu 879.900 euroa. Siitä jää noin 30 prosentin nettokustannus liitolle Tampellan 3 kerroksen muiden tilaa jakavien kumppaneiden kattaessa 70 prosenttia kuluista.

Projektit

Pirkanmaan liitto voi ottaa toteutettavakseen liiton strategian mukaisia projekteja, jotka edistävät maakunnan kehittämiseksi asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja jotka ovat sellaisia, joiden toteuttaminen liiton hallinnoimana on tarkoituksenmukaista maakunnan näkökulmasta.

Vuonna 2025 projektien toimintatuotot ovat 1.096.067 euroa ja toimintakulut samoin 1.096.067 euroa. Projektien menot katetaan lähes kokonaan erillisellä projektirahoituksella. Liiton omarahointusosuus projekteihin on 128.800 euroa. Lisäksi projektitoiminta aiheuttaa kuitenkin kustannuksia, joita ei voida rahoituksen ehtojen mukaisesti jyvittää projektitoimintaa, joten tällaiset kustannukset kohdennetaan toimiston kustannuksiin.

6.3 Tuloslaskelma

Vuodelle 2025 laaditussa talousarviossa toimintatuottoja on laskettu kertyvän yhteensä 5.727.068 euroa. Toimintatuottoista 66 prosenttia on jäsenkuntien maksuosuuksia, joita on laskettu saatavan yhteensä 3.756.677 euroa. Tukien ja avustusten määrä on 1.172.891 euroa. Tuet ja avustukset kertyvät pääosin liiton omatuotannon hankkeiden tuista. Muita toimintatuottoja kerätään 797.500 euroa. Muihin toimintatuottoihin sisältyvät pääasiassa Tampellan tilojen kumppaneilta kerätyt osuudet kiinteistö- ja aulapalvelukustannuksiin.

Talousarvion mukaiset vuoden 2025 toimintakulut ovat 5.742.968 euroa. Toimintakuluista henkilöstökulujen osuus on 60 prosenttia, 3.436.161 euroa. Henkilöstökuluihin sisältyvät henkilökunnan palkkojen ja sivukulujen lisäksi luottamushenkilöiden palkkiot sivukuluineen. Palvelujen ostojen osuus kuluista on 1.271.960 euroa. Aineiden ja tarvikkeiden hankintojen osuus on 41.000 euroa ja muiden toimintakulujen osuus 992.947 euroa toimintakuluista.

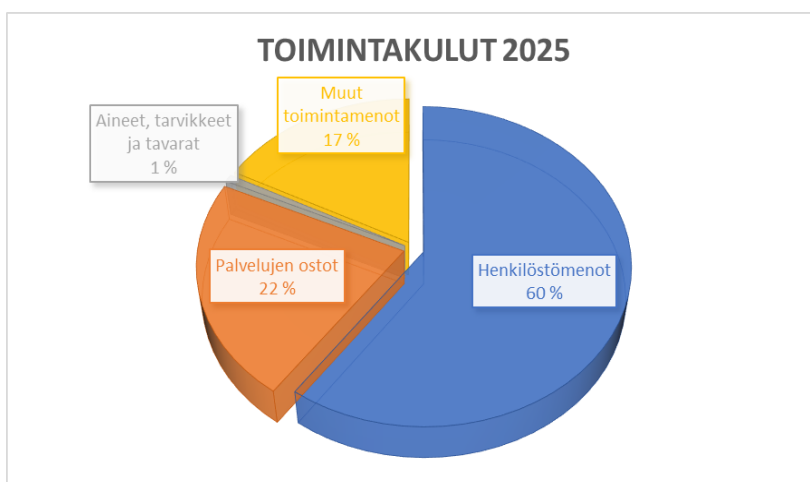
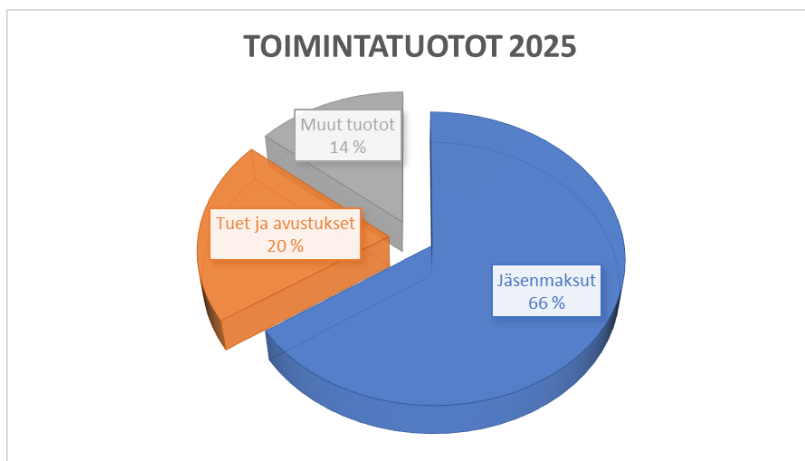
Vuoden 2025 toimintatuottojen ja -kulujen erotus, toimintakate, on -15.000 euroa ja vuosikate -7.000 euroa. Vuoden 2025 tilikauden tulokseksi tulee suunnitelman mukaan -7.000 euroa ja rahaston vähennyksen, 7.000 euroa, jälkeen talousarvio näyttää nollaa (0 €).

6.4 Investointiosa

Investointiosassa esitetään 15.000 euroa kaluston uusintaan.

6.5 Rahoitusosa

Rahoitusosassa ei ole sitovia määrärahoja. Rahavarojen muutos on - 22.000 euroa.

6.6 Talousarviotaulukot

KÄYTTÖTALOUS / TULOSYKSIKÖT

Luottamushenkilöt	TP2023	TA2024	TA2025
Toimintatuotot	0	0	0
Toimintakulut	-187 413	-186 370	-213 930
Toimintakate	-187 413	-186 370	-213 930
Varsinainen toiminta			
Toimintatuotot	6 171 547	5 701 783	5 727 068
Toimintakulut	-6 060 386	-5 550 767	-5 528 138
Toimintakate	111 161	151 016	198 930
<i>Varsinaisesta toiminnasta</i>			
<i>Toimisto</i>			
Toimintatuotot	4 647 842	4 557 716	4 630 177
Toimintakulut	-4 524 927	-4 406 700	-4 431 247
Toimintakate	122 915	151 016	198 930
<i>Projektit</i>			
Toimintatuotot	1 523 705	1 144 067	1 096 891
Toimintakulut	-1 535 459	-1 144 067	-1 096 891
Toimintakate	-11 754	0	0

KÄYTTÖTALOUS / TULOSLASKELMA	TP 2023	TA 2024	TA2025	TSS 2026	TSS 2027
	€	€	€	1 000 €	1 000 €
TOIMINTATUOTOT	6 171 547	5 701 783	5 727 068	5 586	5 475
Myyntitulot	3 662 930	3 683 016	3 756 677	3 832	3 908
Tuet ja avustukset	1 740 625	1 255 067	1 172 891	945	745
Muut tuotot	767 992	763 700	797 500	809	822
TOIMINTAKULUT	-6 247 799	-5 737 137	-5 742 068	-5 601	-5 490
Henkilöstömenot	-3 389 864	-3 404 380	-3 436 161	-3 289	-3 200
Palvelujen ostot	-1 527 174	-1 330 557	-1 271 960	-1 260	-1 225
Aineet, tarvikkeet ja ta- varat	-133 195	-47 000	-41 000	-44	-44
Muut toimintamenot	-1 197 566	-955 200	-992 947	-1 008	-1 021
TOIMINTAKATE	-76 252	-35 354	-15 000	-15	-15
Rahoitustuotot ja menot	-84	0	8 000	8	8
VUOSIKATE	-76 336	-35 354	-7 000	-7	-7
Poistot ja arvonalentumi- set	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	-76 336	-35 354	-7 000	-7	-7
Rahastojen vähennys	7 000	7 000	7 000	7	7
TILIKAUDEN YLI- /ALIJÄÄMÄ	-69 336	-28 354	0	0	0
INVESTOINNIT					
	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TSS 2026	TSS 2027
Hanke					
Kaluston uusintaa	0	-30 000	-15 000	-15	-15
Yhteensä	0	-30 000	-15 000	-15	-15

RAHOITUSLASKELMA

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TSS 2026	TSS 2027
Toiminnan rahavirta					
- vuosikate	-76 336	-35 354	-7 000	-7	-7
Investointien rahavirta					
- investointimenot	0	-30 000	-15 000	-15	-15
Toiminnan ja investointien rahavirta	-76 336	-65 354	-22 000	-22	-22
Rahoituksen rahavirta					
- oman pääoman muutokset	-48 735				
- muut maksuvalmiuden muutokset	-478 053				
Vaikutus maksuvalmiuteen	-603 123	-65 354	-22 000	-22	-22

JÄSENMAKSUOSUUDET

Kunta	vuoden 2022 kun- nallisvero	alustava kunnan jäsenmaksuosuus 2025
	€	€
Akaa	63 023 181	114 499,83
Hämeenkyrö	37 662 863	68 425,48
Ikaalinen	22 333 812	40 575,83
Juupajoki	5 787 235	10 514,19
Kangasala	137 636 494	250 056,49
Kihniö	4 969 473	9 028,48
Kuhmoinen	6 635 406	12 055,13
Lempäälä	103 387 482	187 833,26
Mänttä-Vilppula	36 501 089	66 314,78
Nokia	144 660 873	262 818,30
Orivesi	32 116 257	58 348,47
Parkano	20 235 276	36 763,23
Pirkkala	97 209 996	176 610,07
Punkalaidun	8 190 361	14 880,16
Pälkäne	22 000 003	39 969,37
Ruovesi	13 287 355	24 140,32
Sastamala	80 743 267	146 693,49
Tampere	966 749 179	1 756 379,41
Urjala	14 178 957	25 760,18
Valkeakoski	79 003 754	143 533,16
Vesilahti	18 394 261	33 418,49
Virrat	19 803 945	35 979,59
Ylöjärvi	133 245 675	242 079,30
Pirkanmaa	2 067 756 194	3 756 677,00